

Станоўчая практыка ўзаемадзеяння

У Бруселі прайшла Канферэнцыя высокага ўзроўню, прымеркаваная да 10-годдзя Усходняга партнёрства

Беларускую дэлегацыю на сустрэчы ўзначальваў міністр замежных спраў Уладзімір МАКЕЙ. Учора, у апошні дзень мерапрыемства, палітыкі працавалі ў дзвюх панэльях. Першая была прысвечана выклікам і дасягненням ініцыятывы для грамадзян, на другой абмяркоўвалі будучае Усходняга партнёрства. У сваім выступленні Уладзімір Макей заўважыў, што доўгі час Беларусь лічылі свайго роду буфернай зонай. «Мне не падабаецца фармулёўка «буферная зона». Я хацеў бы лепш пагаварыць аб зоне росквіту і працітаня, таму мы вырашылі браць удзел у гэтай ініцыятыве (Усходняе партнёрства. — «Зв.») з самага пачатку, — сказаў міністр. — Мне здаецца, што з улікам удзельнікаў гэтай ініцыятывы, мы ў Беларусі дасягнулі за апошнія тры-чатыры гады нашмат больш, чым за мінулыя дзесяцігоддзі, калі былі абмежаванні і санкцыі».

Як прыклад, Уладзімір Макей прывёў эканамічнае супрацоўніцтва. За апошні год доля ЕС у нашым экспарце павялічылася з 26% да больш чым 30%. Еўрасаюз стаў другім па велічыні гандлёвым партнёрам.

Дамовіцца аб падпісанні дакумента «Прыярэты партнёрства» з Еўрасаюзам пакуль складана з-за пазіцыі Літвы па БелАЭС.

Раней Еўрапейскі камісар па пытаннях пашырэння і палітыкі добрасуседства Еханэс Хан так пракаментаваў журналістам гэтую сітуацыю: «Мы абмяркоўваем з нашымі сябрамі і партнёрамі, які вырашыць гэта пытанне, якое ўзнікла паміж Літвой і Беларусскай, і як мы можам вырашыць праблему інтэрасаў Беларусі, і як мы можам прыйсці да згоды».

Што датычыцца перагавораў па пагадненні аб рэадмісіі, то яны больш-менш завершаны. З гэтай нагоды Еўракамісар Еханэс Хан заўважыў: «Нам трэба падумаць аб даце для таго, каб падпісаць гэта пагадненне і знайсці месца для гэтага».

У тэму

Пасля сустрэчы высокага ўзроўню журналісты папрасілі міністра падвесці вынікі мерапрыемстваў.

«Многія падыходзілі і казалі, што беларускае выступленне (на сустрэчы міністраў. — «Зв.») было адным з нямногіх канкрэтных, калі мы гаворым пра тое, чаго дасягнулі за 10 гадоў, якія карысць для краіны ад удзелу ў ініцыятыве Усходняга партнёрства, але самае галоўнае — што б мы хацелі атрымаць у будучым. Але важна, каб была накіраванасць на канкрэтныя справы, праекты, якія прыносяць адрыву для канкрэтнага чалавека ў нашай краіне. Просьба людзі павінны адчуць карысць ад нашага ўдзелу ў ініцыятыве», — сказаў кіраўнік МЗС.

Сярод такіх ідэй, прапанаваных беларускім бокам: паляпшаць умовы перасячэння мяжы Беларусі і ЕС, дыверсіфікацыя гандлю, павелічэнне інвестыцый у нашу краіну.

Марыя ДАДАЛКА, г. Брусель.

КРЫЛАТЫЯ АБАРОНЫЦЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Мінабароны не толькі набывае новую, але і мадэрнізуе тэхніку, якой карыстаюцца ў войсках, у прыватнасці танкі Т-72. Сёлета Узброеныя Сілы атрымаюць радыёлакацыйную станцыю «Сопка» і пяцію станцыю «Праціўнік-Г», што важна для разведкі паветранай прасторы.

— Гэтыя самалёты — адны з найлепшых у сваім класе авіяцыйнай тэхнікі. Лётны інжынерна-тэхнічны склад дасканала засвоў унікальныя самалёты, якія значна пашырылі магчымасці для падрыхтоўкі лётнага складу. Мы заўжылі на ўзроўні выканаем усе пастаўленыя задачы, — запэўніў камандзір 116-й штурмавой авіяцыйнай базы, гвардыі палкоўнік Аляксандр КРЫВІЦ.

На ўзбраенне новую тэхніку прымалі ва ўрачыстай атмасферы. Чатыры Як-130 з бартавымі нумарамі 79, 80, 81 і 82

будзе ўпісвацца кожны рух штурмавіка: колькі ён налётаў, якія работы на ім праводзілі. І рабыць гэта будзе тэхнік. За гвардыі старшым лейтэнантам, старшым авіяцыйным тэхнікам самалёта Юрыем ПАДРЭЗВАВЫМ, напрыклад, цяпер замацаваны Як-130 з бартавым нумарам 79.

— Я адказваю за ўсе віды падрыхтовак на самалёце, гэта нашчадкі той школы, — заўважыў ён. — У асячэнні любой зброі ёсць вельмі важны момант. Мы просім, каб Бог дапамагаў не мячу, самалёту ці гармаце, а таму чалавеку, які будзе выкарыстоўваць гэтую зброю. Каб даў яму мужнасць, цяпернасць, вытрымку. Каб ён, трымаючы зброю, быў абаронцам міру, шчасця, родных, Айчыны. Добра, што ў нас не страляюць, але армія нам патрэбна і ў мірныя часы. Мы молімся, каб кожны з вас быў гарантам міру, клопату, міласэрнасці, любові. Каб гэтыя прынцыпы былі самымі важнымі ў нашым грамадстве і краіне.

Каб не толькі словам, але і справай пацвердзіць магчымасці самалёта, Алег АЛЕЙНІК, начальнік штаба — першы намеснік камандзіра 116-й гвардыйскай штурмавой авіяцыйнай базы, гвардыі палкоўнік паказаў вышэй-

шы пілотаў на вялікай і малой вышыні. Не трэба дасканала разбірацца ў фігурах, каб адразу пазнаць пяццю, якую лётчык «завязваў» у небе, ці заўважыць, які самалёт круціць «бочку»... Думаець пра адчуванні пілота, глядзячы, на Як-130, які дае то нырца, то ўздзімаецца ўгору так, што не выглядае большым за бусла, не хацелася. Вытрымаць такія нарузкі могуць толькі падрыхтаваныя.

А яшчэ гэтае неверагоднае несупадзенне руху і гуку па часе... Машына ўжо пранеслася міма, а роў матору яшчэ толькі пачынае да вас даходзіць. Карыстаючыся гэтым, лётчыкі любяць пажартаваць. Як яны кажуць, «ужыкнуць».

— На нізкай вышыні ў цэпры самалёт амаль непрыкметны. І падчас вучэнняў ён з'яўляецца настолькі раптоўна, што над тымі, хто сядзіць у акапе, толькі цень мілгане, а пасля накрывае гукам, — аж прысядаеш, — смеецца Андрэй ХРАПТОВІЧ, старшы афіцэр упраўлення ідэалагічнай работы камандавання ВУС і войскаў СПА.

Ён растлумачыў, што лётчыкі даюць інтэр'ю толькі пасля палёту, каб ні на што не адцягваць увагу да выканання задання. Сапраўды, неўзабаве прыгажун-штурмавік апошні раз пранёсся нізка над галовамі прысутных, заруліў на паласу і акуратна «запаркаваўся» сярод іншых самалётаў. Перш чым выпусціць пілота з кабіны, яму мараюць ціск, а на самім самалёце нешта правераюць, мацаюць, глядзяць...

Як раскажаў Алег Алеянік, акрамя фігур вышэйшага пільтажу і палёту на малой вышыні, ён за гэтыя некалькі хвілін авіяшоу выканаў таксама просты пільтаж на гранічна малой вышыні ў 25 метраў: — Як-130 — самалёт палення 4+, дзе рэалізавана зверхманеўранасць. Ён круціцца практычна вакол хваста, а вуглы атакі да 26 градусаў.

аналаг, які з'явіўся на авіябазе вясной. Лётчыкі асвойваюць на ім пілатаванне, навігацыю, удзел у баях і іншыя мудрагелістыя лётныя справы.

— Уся электронная начинка і візуалізацыя ў трэнажоры поўнаасцю беларускія. А карціца, над якой «пралятае» сімулятар, адпавядае сапраўднаму ландшафту, нібыта ты ў небе, непадалёк ад лідскага аэрадрома, — раскажае Андрэй ПЛАТОНЕНКА, старшы памочнік начальніка аддзялення ідэалагічнай работы 116-й штурмавой авіябазы. — Усе краядзікі замальваліся з натуральнага асяродку, гэта не фантазія дызайнераў. Гэта датычыцца і выяў пад аэрадромамі Мачулішчаў, Баранавіч, Бабруйска і іншых дзейных аэрадромаў, куды ў выпадку чаго можа «даляецца» самалёт-трэнажор, а пасля і штурмавік у рэальнасці. Наша задача — зрабіць так, каб гэтых «у выпадку чаго» не стала. Лётчыкі павінны быць гатовыя да абсалютна любых сітуацый.

Адмысловыя правэркі на экране пілота стварае начальнік комплекснага трэнажора самалёта, гвардыі маёр Аляксей БЫЧКО. Калі мы увайшлі ў памашканне, ён зрабіў так, каб у самалёце павысілася вібрацыя правага рухавіка.

— Гэта адпрацоўка асаблівага выпадку, — тлумачыць Аляксей Бычко. — Пілот спыніў рухавік і ідзе на пасадку з адным рухавіком. Вось ён ідзе на круг...

На экране мы бачым, што крыло самалёта нахілілася ў правы бок, і машына зніжаецца. На кожную ўведзеную «паломку» лётчык павінен адрэагаваць і знайсці выйсце.

— Чым яшчэ можна «нашкодзіць» пілоту? — пытаюся. — Зараз прадэманструю, — пагаджаецца начальнік. — Устанавім воблачнасць, кучавыя воблакі, спайтэны. Зменім напрамак ветру, зробім апакді, зменім пару года...

На экране бачнасць стала праз воблакі зусім цмянятай, пайшоў дождж, сыпануў снег і... настала ноч. Недзе ў кутку бачу поўню, астатняе — чарната. Гэта той выпадак, калі пілоты кажуць «іду па прыборах». Лётчык у самалёце знаходзіцца ў тым жа стане суцэльнай цэмыры. На тыя занятках мы яшчэ пабачылі баявую стральбу ракетамі па наземных цэлях і як самалёт сышоў ад двух паветраных суднаў. Што казаць, уражвае!

Ірына СІДАРОК, Фота Андрэя САЗОНАВА.

«НАРАЧАНСКАЯ ЗОРКА»

ДЛЯ АЛЕГА НАВІЦКАГА

Касманаўт аб малой радзіме, матчынай мове і нежаданні быць героем... кнігі

Расійскі касманаўт беларускага паходжання Алег Навіцкі ў чарговы прыезд на малую радзіму — горад Чэрвень — наведаў унікальны «Аптэкарскі сад» у Мядзельскім раёне і пагутарыў з журналістамі.

Алег Віктаравіч прыляцеў на Мядзельшчыну на верталёце. Як толькі ступіў на зямлю, адразу выказаў захапленне краямі, якія пабачыў з вышыні.

— На Мядзельскай зямлі я ўпершыню, — кажа Герой Расіі. — Сапраўды, цудоўны, прыгожы зялёны край. Канешне, хацелася б пабыць тут даўжэй, пакупкацца ў возеры, пабукаць па лесе. Магчыма, прыеду сюды з сям'ёй падчас чарговага адпачынку.

У «Аптэкарскім садзе» касманаўт пасадзіў яблыню.

— Цяпер буду прыязджаць сюды кожную восень, каб сабраць ураджай, — пажартаваў ён. Дырэктар Цэнтра экалагічнага турызму «Екасад» Аляксандр Рогач выказаў гатоўнасць адратуліць касманаўту пошты сакавітыя яблыкі з гэтага дрэва. Спецыялісты кампаніі «Ля трох азёр» паказалі шаюнаму госцю майстар-клас па змешванні розных відаў чаю з дабаўленнем зёлак і па яго заварванні. А яшчэ яны распрацавалі для яго эксклюзіўны рэцэпт чаю «Нарачанская зорка». Алег Навіцкі паабяцаў, што наступны раз возьме яго ў космас.

— Я люблю беларускія прадукты, таму што для мяне яны самы чыстыя і самыя смачныя, — падкрэсліў касманаўт. — А цяпер, пачынаючы, які ў вас узровень вытворчасці, перайдзі на беларускі чай.

— Алег Віктаравіч, ці бярэце з сабой чай у космас? — Набор прыгатаваных прадуктаў уключае пакецікі чаю, змешчаныя ў вялікія двухслойныя пакеты, запаяныя з двух бакоў. Напаўняем такі пакет вадой і чакчаем, пакуль заварыцца. Выбар у нас невялікі — чорны і зялёны чай. Акрамя таго, ёсць з дадатковым кампанентам — ягадымі, клубнічным, сунічным.

— А ці відаць з космоса Беларусь і возера Нарач?

— Возера вельмі добра відаць, паколькі яно самае вялікае ў краіне. Неаднойчы яго фатаграфавалі з вышыні 420—430 кіламетраў. Беларусь таксама бачная. Але справа ў тым, што гэта не экватарыяльная дзяржава, дзе заўсёды яснае неба. Над трыгор'ем Беларусі часта бывае воблачнасць, праходзяць цыклоны, антыцыклны. Таму злавіль яе ў аб'ектыў цяжка. Калі нейкі аб'ект не змог афатаграфавалі, то пралятаць над ім будзеш толькі праз некалькі дзён. Асабліва радасць выклікае, калі ўдаецца зняць свой родны Чэрвень. Зрабіць гэта нялёгка. Горад невялікі па памерах, а хуткасць касмічнай станцыі 28 тысяч кіламетраў у гадзіну.

— Як часта бываеце на малой радзіме?

— Стараюся як найчасцей прыязджаць. Там засталася мая маці. Брат і сястра са сваімі сем'ямі жывуць у Мінску.

— Нама жадання на пенсіі пасяліцца ў Чэрвені?

— Я хацеў бы жыць у бацькоўскім доме. Пакуль працую ў Расійскай Федэрацыі, няма праблем, які для любога чалавека, прыехаць і спакойна спыніцца тут, тым больш што дом вялікі, месца хапае ўсім. Не выключаю магчымасці некалі вярнуцца на радзіму.

— Беларускую мову не заблылі?

— Добра разумю матчыну мову. Адзінае, што самому цяжка размаўляць на літаратурнай мове, шмат гадоў прайшло з таго часу, які пакінуў родны кут. А вось на траэцыі размаўляць — калі ласка.

— Алег Віктаравіч, дата наступнага палёту ў космас ужо вядомая?

— Дата і экіпаж афіцыйна яшчэ не прызначаны. Але па стане здароўя я прыгодны да палёту.

— Чалавецтва сутыкнулася з праблемай касмічнага смецця. Як яна будзе вырашана з цягам часу?

— Пытанне вырашаецца, але вельмі марудна. Калі пачалі запускі караблі, не задумваліся, што дзевяццаць у далейшым сустрэцца з такой сітуацыяй. Існуе рэальная магчымасць не развіннуцца з нейкім прадметам, абломкам. Таму цяпер часта мяняюцца арбіты станцый. Акрамя таго, у наш час імпунца пераходзіць на такія тэхналогіі, каб не засмечваць космас. У Зорным гарадку сярод дзяцей праводзяцца конкурсы, дзе яны прапаноўваюць праекты, які прыбіраць космас, не дапускаць яго засмечвання.

— А паляры з арбітальнай станцыі бачныя?

— Ачагі ўзарання добра відаць. І адна з нашых задач — даваць адпаведным службам інфармацыю аб маштабах і распаўсюджванні пажаўра.

— Якую звышнатуральную здольнасць для сябе абралі б?

— Хацеў бы стаць невідзікам.

— Ці хацелі б, каб пра вас напісалі кнігу?

— Не хацеў бы. «Дзёнік жонкі касманаўта» ў дзвюх частках напісала мая спадарожніца на жыцці. Гэтага дастаткова.

Таццяна ЛЯЗУСКАЯ.

ВАДА ПАЧЫНАЕ СМЯРОТНЫ АДЛІК

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

На вялікіх выхадных, калі май больш нагадаў канец сакавіка, тэмпература вады падала да адзнакі ў 8—10 градусаў. За апошні час яна крыху прарэлася, але не нашмат — да 11—15 градусаў, і толькі па поўдні дзе-нідзе вада «набрала» ўжо 17 градусаў. Аднак гэтага ўсё роўна не хапае.

— Вельмі часта купальшчыкі адпраўляюцца да вадаёма не адны, а з кампаніяй, — працягвае Алег Баразна. — Здавалася б, дапамога на выпадак нейкага здарэння побач. Але... Аднак нярэдка суправаджаецца спажываннем алкагольных напояў. І воль у нейкі момант нехта разгараныцца і вырашыць «панзіць градус» у вадзе. Увага і канцэнтраваная прытуленне. Трагедыя адбываецца за лічаныя хвіліны. Тыя, хто на беразе, своечасова не заўважаюць, што нехта знік. Тое, што прысутных стала меней, высвятляецца толькі тады, калі наступае час сыходзіць. А ўжо позна...

Не пакідайце малых без увагі

Некалькі няшчасных выпадкаў сёлета адбылося ў копанках. Гэта штучнае паглыбленне ў зямлі, якое запоўнена вадай. Апошнім часам яны ўваходзяць у моду на прыватных падворках. І ўсё б нічога, але... Копанкі вельмі моцна цягнуць да сябе дзяцей.

14 красавіка драма разыгралася ў Віцебску. Пяцігадовы хлопчык

гуляў каля свайго дому і ў нейкі момант знік з поля зроку. Бацька адправіўся шукаць сына. І знайшоў яго за домам у вадаёме. На жаль, дапамагчы малому было ўжо немагчыма.

Яшчэ адзін хлопчык загінуў на штучным вадаёме ў Бягомлі. Адбылося гэта ўчэрэй 23 красавіка. Дзед прыйшоў на дамбу разам са сваімі ўнучкамі. Дзеці гулялі разам. І воль у нейкі момант прысутныя спахпаіліся: а дзе 4-гадовы хлопчык? Нешта яго некалькі хвілін нідзе не відаць. На пошукі пайшла сястра. Малы ляжаў на паверхні вады без прыкмет жыцця.

— Малому хоціць літаральна аднаго-двух дзясяткаў секундаў, каб за-

нуцца, — кажа Алег Баразна. — Таму як мінімум да 10 гадоў нельга пакідаць дзяцей без пастаяннага надгляду. Дзіцячая псіхалогія працуе так, што для іх — гэта не небяспека, а сродак спазначыць штосьці новае.

Раз-пораз прыходзяць паведамленні аб тым, што на якімсьці вадаёме перавярнулася лодка з людзьмі, якія ў ёй знаходзіліся. Напрыклад, летась у канцы чэрвеня ў Дняпры патануў 14-гадовы школьнік. Адбылося гэта падчас трыюмфа па веславанні.

— На любым маламерным судне трэба абавязкова знаходзіцца ў зашыленнай выратавальнай камізэльцы, — сцвярджае Алег Баразна. — За ўвесь час, калі была ўведзена гэтая норма, не загінуў ніводны чалавек, які трымаўся гэтага правіла. Бо камізэлька сканструявана так, што апуньцка тварам у вадзе практычна немагчыма.

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»

Летас падчас купання загінула 118 чалавек, з іх 13 былі непаўналетнімі. Паказальна, што 77 дорослых незадоўга да смерці ўжывалі алкагольныя напоі.

І «Запарожац» на дне

У ноч на 21 красавіка на адным са знакамітых Краснасельскіх кар'ераў загінуў 18-гадовы юнак. Кампанія маладых людзей вырашыла адпачыць на прыродзе з палаткамі. І воль а палове чацвёртай ночы хлопчак некуды выйшаў і не вярнуўся. Сябры паспрабавалі знайсці яго, але безвынікова. Цела ў выніку паднялі вадалазы Таварыства ратавання на водах з глыбіні ў пяць метраў.

— Кар'еры не прызначаны для таго, каб у іх купаліся, — падкрэслівае Алег Баразна. — Гэта проста выемка, якая засталася пасля вычарпання запасаў карысных выкапняў і запоўнена вадай. Глыбіня там можа дасягаць дзясяткаў метраў, а сцены, як правіла, няўстойлівыя. Зрабіць рэкультывацыю кар'ера — падсыпаць дно, умацаваць бераг тэрэтычна можна, практычна амаль немагчыма. Але ў нас толькі натуральных вадаёмаў па краіне больш за 20 тысяч. І на ўсё гэтае прыроднае багацце — 66 выратавальных станцый і 143 выратавальныя пасты, прычым 35 з апошніх сезонныя, якія адкрываюцца толькі на перыяд купальнага сезона. Доўжыцца ён з 1 мая да 30 верасня. Яны працуюць поўны светлавы дзень. Аднак адбываецца рознае — сплякота, моцны наплыў адпачываючых...

У ФОТАКАРЭСПАНДЭНТА «ЗВЯЗДЫ» — «ЗАЛАТОЕ ПЯРО»

Па традыцыі, у гэты майскія дні Беларускае таварыства журналістаў падвёў вынікі конкурсу сярод найлепшых прадстаўнікоў айнайнай медыяспрофесіі. Простыню професійную ўзнагароду — «Залатое пяро» ў намінацыі за найлепшую работу ў галіне фотажурналістыкі, дызайну атрымала вядучы фотакарэспандэнт газеты «Звязда» Ганна Занкавіч.

Віншум калегу!

СВЕДЕНИЯ О РЕЗУЛЬТАТАХ ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «КОШКА КАК С ОБЛОЖКИ»

Сведения об организаторе: Белорусско-эстонское совместное предприятие «ПРАЙМЭРЭ» общество с ограниченной ответственностью с местом нахождения по адресу: 220030, Республика Беларусь, г. Минск, пер. Казарменный, дом 4-й, помещение 2. УНП 101132766.

Сведения о розыгрыше призового фонда: Призовой фонд Рекламной игры разыгран полностью.

Сведения о количестве участников Рекламной игры: 8 Рекламной игре приняло участие 1275 человек.

Сведения о розыгрыше призового фонда: Призовой фонд Рекламной игры разыгран полностью.

Фамилии, инициалы победителей с указанием их выигрышной размещены на сайте www.royalpromo.by по адресу <https://royalpromo.by/winners.php> в глобальной компьютерной сети интернет.

Телефон для справок по вопросам проведения Рекламной игры: +375 25 708 11 09.